

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad, az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/2 évre 6 ft., 1/4 évre 3 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 1 évre 14 ft., 1/2 évre 7 ft., 1/4 évre 3 ft. 50 kr., 1 óra 1 ft. 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egy sor 10 kr., minden következéskor 8 kr. Bélyegdíj külön 20 kr. Nyitási sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Zsidóság és szabadelvűség.

Arad, október 23.

(S. Gy.) Az aradi izr. hitközség képviselőtestülete ma fog dönteni derék papjának, dr. Rosenberg Sándornak emlékirata fölött, melynek értelmében az ideális lelkületű pásztor azt kívánja, hogy vegyes házaspárok is részesülhessenek a rabbi áldásában. Dr. Rosenberg Sándor kimutatta, hogy az áldás megadása nem ellenkezik a zsidó rítus tételes törvényeivel és megtagadása csak a zsidó hitfelekezet kárával járna, amennyiben a merevséggel szemben a vegyes pár az áldást ott keresné, ahol nem tagadják meg.

Nyomós argumentumok minden esetre, amelyeket a tudós rabbi felhoz. S mivel a hitközség vallásbeli lelkiismeretét a mai megernyedett vallásosság mellett egyedül a lelkész képviseli, nem kételkedünk, hogy a hitközség követni fogja lelkésze tanácsát, vagyis lelkesedéssel, egyhangulag fog majd dr. Rosenberg Sándor főrabbi előterjesztéséhez ünneplően hozzájárulni.

Fényes, jelentős momentum lesz, ha ez így történik. Az aradi zsidóság, mely Chorin és Steinhard szellemében növekedett, újra kimutatja az ország szíve előtt, hogy haladásra termett és lelkésze szabadelvűségében feltétlenül megbizik. Az aradi hitközség egyhangú határozata szabadelvűségtől duzzadó ríposzt lesz a budapesti rabbinusi merevséggel, elárkozással szemben. Nem fog az egész ország zsidóságára való hatása elmaradni s meg vagyunk győződve, hogy minden hitközség hasonló szellemben fog hatá-

rozni; csak kérjük az aradi hitközség előjáróságát, hogy határozatát nyomassa ki és küldje át hozzájárulás végett az ország nagyobb elsőrangú hitközségeinek.

Nem tartozik ránk, terünk sem alkalmas, hogy a budapesti rabbinus-gyűlés országszerte oly feltűnést keltett határozatait, amelyeket minden indokolás nélkül tettek közzé, érdemileg bíráljunk. Gyengék is vagyunk hozzá. Azonban laikus szemünknek még így is feltűnt valami, mit el nem hallgathatunk. Nincs a zsidó hitéletnek szigorubb és kötelezőbb törvénye, mint a circumcisio; ez teszi a zsidót zsidóvá. Es ezen szigorú, megalkuvást alig tűró törvénnyel szemben az enyhe, elnéző álláspontot foglalta el a gyűlés, de, hogy néhány áldószóval zsidó lelkeket megtartsa a felekezetnek, abban nem akart megalkuvást ismerni. Legyen szabad emléznünk, hogy az aradi hitközség ma is fogja köszörülni a zsidó szabadelvűség reputációján ott fent esett csorbát.

A zsidóság a magyar földön, a magyar nemes keblében, más népekhez viszonyítva, mindig pártfogásra, türelmetlen bántásra, hazára és otthonra talált. A magyar faj veleszületett szabadelvűsége, türelmessége istápjává lett ama boldogtalan felekezetnek, melynek mindenütt bűnül tudták be hosszú századokon keresztül, hogy a föld hátán él. Ebből, ezen viszonyokból kifolyólag kötelelességek is hárulnak a magyar zsidóságra, melyeken nem enyhíthet semmiféle rítus, semmiféle dogma; harmoniába kell illeszkednie azon nemzettel, melyhez tartozónak vallja magát. Már pedig a magyar nemzet liberális iziglen;

ezen szellemet kell vallania a zsidóságnak is. Becsületére válik, hogy eddig multjában és jelenében alkalmazkodásának főelemét éppen a szabadelvűség képezte. Es most letérjen ez utról? Azon pillanatban csaknem, melyben Magyarország szabadelvűség diadal ünnepét üli, és a recepczió ténynyé válik, orthodox velleltások kapnának a zsidóság kebelében lábra? Nem hiszszük, hogy ez megtörténhessék — és Aradnak kell a fényes példával előjárnia. Ha Budapest a szabad felfogás zászlóját nem bontá ki, ám lépjen ki Arad elsőnek a küzdőterre.

A szkeptikusok megnyugtására még egy jeles történelmi igazságra kívánjuk a figyelmet felhívni. Ha a budapesti rabbi-gyűlés a hitélet megrendülését, a felekezeti lazulást látta esetleg azon koncesszió tételében, hogy a vegyes párok is papi áldásban részesülhessenek, mellőzte a nagy történelmi tények tanulságát. A hitéletet sohasem a kor szelleméhez alkalmazkodó szabadelvűség vagy haladás rendítette meg, sem a merev orthodoxizmus, mely semmiféle opporitással megalkuvást nem ismer. Meg fogják idő multán érteni Budapestben is ezen igazságot és élénkebb tudatára ébrednek majd annak a lefolyt rabbi-gyűlés tagjai.

Mi szívből üdvözljük az aradi hitközség jeles pásztorát mint első, ki a kor szellemének követelményeit, a haladás törvényeit érzi és tudja s a benne feltétlenül megbízó hitközséget a haladás és szabadelvűség útjára vezeti.

ERŐSÍTŐ

Az „Aradi Közlöny” tárczája

A Dunán.

Írta: Kabos Ede.

A fedélseten a kispap épen azt mesélte, hogy a szemináriumban járványosan lépett fel a szerelem a naponta középszámítás szerint nyolcz kék reverendás papocskán mutatkoznak a sóhajlás, epedés és étvágyatlanság tünetei, a minek következtében a prefektus már be is jelentette, hogy kopogtatni fog a püspök ő eminenciájánál, a mikor egyszerre a császártüzdönél Gerzon Györgyné szállott be két leányával a hajóra. A leányok arca a korai türedés után szinte átlátszóan sugárzott ki a piros csipkekalap alól, friss ajkaik közül vakítóan fehérlettek ki az apró, hegyes fogak s a kispap meséje hirtelen megakadt. Nehezen, szakadozva vált el remegő ajkairól valami sóhajlásféle és halkán, babonásan suttozta:

— Irgalom, püspök atyám... azt hiszem, rajtam a sor...

Az orgonás Orlay és a filozófus Császár Gábor jutottak eszébe, a kik épen az este mondották lefekvés előtt, hogy a szerelem újabb megvadult és nem lehet elkergetni sem kereszttel, sem orgonaszóval, sem filozófiával. És a szerencsétlen kispap már elképzelte, hogy estére együtt fog sóhajtanai az orgonás Orlayval és a filozófus Császár Gábor-

ral, a mi határozottan csinos teremtés lesz zenei szempontból, ha a prefektusnak nem is fog különösebben tetszeni. De a prefektus izlése harmincz esztendővel ezelőtt még számíthatott volna, ma azonban nem túlságosan megbízható. A hatvanadik esztendővel nem minden prefektus érti meg a szerelem nyelvét.

Az idősebbik Gerzon-leány épen akkor kiáltott fel friss, csengyü-hangon:

— Leó! Vrabély!

Az öreges képviselő, a ki addig a kispap meséjét hallgatta, hirtelen felugrott és odapöndörödött a két virágzó leánygyerekekhez. A pápaszeme alól izgatottan hevesen nézte a császárfürdő-habjaiból kikelt Afroditéket és zavarában eleinte alig tudott valamit mondani. Csak kapkodott a hosszú karjaival és hajlongott, csókolta a feléje nyújtott kezeket, nem épen a legkifogástalanabb sorrendben: előbb a Micozt, aztán a mamáét s utoljára, leghosszabban a Lenke puha, illatos kezét. Aztán széddülve, fáradtan bukott le a padra, a hol egy kissé figyelmenlül, épen a Lenke ruhájára ült. Olyan bamba, nevetséges mosolygással tapadt a két leányhoz, hogy a fiatalabb hangosan ránevetett:

— Jaj, Vrabély maga reggel sokkal öregebbnek látszik.

A fedélseten valami csöndes mosolygás futott végig. Egy kövérebb asszonyosság, a ki — mikor husz és egy néhány esztendőnek előtte kelt ki a császárfürdő habjaiból — szin-

tén. Afrodite lehetett, nem állotta, meg nem nézte és hosszan hangosan kacagott. Vrabély Leó kellemetlen mosolygással nézett körül és a kispapot leste, hogy meghallotta-e az is a Gerzon-leány harapós megjegyzését. A kispap azonban egészen olyannak látszott, mint a ki semmit sem hall, csak néz minden érzékével s az alatt is hangtalanul, önkéntelen suttozta: Irgalom, püspök atyám... Azt hiszem, rajtam a sor.

Valami kopaszra nyírott, fehér fejű fiatal ember is volt a Gerzon-familiával. Micozi már elfelejtette a maga elhirtelenkedett megjegyzését és egész érdeklődésével ehhez a fiatal emberhez fordult, a kit egy csomó kérdéssel ostromolt meg. Hogy mikor lesz a hunok mulatsága, ki most a legjobb regattista, kivel verekedett legutóbb a Hamza Tibor és kibe szerelmes most a Várady Ferkó, meg a madárfejű Hámon Jóska? (Gerzon Micozi könnyen, pazarul bánt a névelőkkel és nyilván azt hitte, névelőt — mintán névelő — minden elé kell tennie.) Es mialatt így érdeklődött a Hamza Tibor, a Hámon Jóska és a Kerékényi Petyus iránt, nagy buzavirágzin szeme eltekintett az egész fedélseten, a melynek minden utasa csak a Gerzon-leányokat nézte már. Kétségtelenül az édes fecségek között is jól meglátott mindenkit, de a szíveten lakó s kilencz órára hivatalukba siető bankigazgatók, ügyvédek és egyéb urak nem érdekelték egy pillanatnál tovább. Csak a mi-

BELFÖLD.

Az ellenzéki pártok állásfoglalása.

A zágrábi események folytán követendő parlamenti akció megállapítása végett az ellenzéki pártok örök hétfőn délután valamennyein értekezletet tartottak. A leglátogatottabb volt a nemzeti párt.

Horánszky 5 órakor megüdvítván az értekezletet, előterjesztette a függetlenségi és 48-as pártnak ismert megkeresését, melyben az országgyűlés ellenzéki árnyalatu tagjai közös eljárásra hivatnak föl.

E megkeresés élénk vitát idézett elő. A vita során felszóltak: Apponyi Albert gr., Hodósy Imre, Beöthy Ákos, Bolgár Ferencz, Ábrányi Kornél, Sággy Gyula és mások, és mindannyian kifejezést adtak azon nézetüknek, hogy tekintettel ama körülményre, hogy a Zágrábban most lejátszódott események egyáltalában nem elszigetelt tünetek, a pártnak kötelessége mindent elkövetni, hogy a magyar közjognak Horvátországra vonatkozólag teljes érvény szereztesse.

Ezen irányban a párt főtartotta magának az akciót, és különösen a költségvetés tárgyalása alkalmával fogja álláspontját kifejteni.

A függetlenségi párt két árnyalata közt a kezdeményezett akció helyreállította, legalább pillanatra a békét, amennyiben a Justh-frakció értekezletén hozzájárult a közös acziókhoz és a maga részéről is kiküldötte megbízottjait, Kószuth Ferenczet, Mülek Lajost és Helfi Ignácot, a követendő eljárás megállapítása céljából, akik közül az előbb nevezett kettő azonnal átment az Ugron-párt körhelyiségébe, ahol igen szívesen fogadták őket. Helfi Ignác, ki napok óta indisponálva van és különösen az esti órákat otthon szokta tölteni, nem felelt meg megbízatásának és utközben elvált társaitól.

Az egyházpolitikai törvények. A főrendiház hétfői ülésével lényegében befejezéséhez jutott el a nagy egyházpolitikai küzdelem, mely több mint három év óta egész közéletünket dominálta. A vallás szabad gyakorlásáról szóló törvényjavaslat sorsa formailag még nincs ugyan véglegesen eldöntve, amennyiben a főrendek megállapodásai izenet alakjában újabb tárgyalás alá kerülnek a képviselőházban; nem lehet azonban kétséges, hogy a képviselőház nagyobb vita nélkül egész terjedelmében magáévá fogja tenni a törvényjavaslatok függőben levő részeinek főrendiházi szövegezését. Ekként az utolsó egyházpolitikai törvényjavaslat is még e hó vége előtt szentesítés alá lesz terjeszthető.

KÜLFÖLD.

A badeni kabinet programja. Badeni gróf osztrák miniszterelnök a parlamentben

kor a kispap égő szemével akadt össze, hagyta abba a kérdezősködést, hogy váratlanul, halk szisszegéssel sugja Lenkének:

— Nézd csak azt a papot. — Kár érte. — Olyan szeme van, mint az ördögnek... Vrabély meghallotta a sugást és nevetve kérdezte:

— Hát milyen szeme van az ördögnek?

— Nem olyan mint magának — felelte hidegen a kisebbik Gerzon-leány s aztán már elfelejtette a képviselőt, a kispapot, az egész fődíszet. Megint csak a hunnok, a regattisták és az a tátrafüredi Anna-bál érdekelte, a melyre a papája nem akarja elvinni, pedig az Anna-bál a legszebb bál minden bál között. A mama és Lenke nem figyeltek, reá hanem bölcsen Vrabély felé fordultak, a kiről tudták ugyan, hogy viszonya van valami színésznővel, de a kinek volt egy megbecsülhetetlen tulajdonsága is: nőtelen volt. Lenke, mint jól nevelt leány, egyszerre nagy hajlandóságot mutatott a politikához és különösen érdekelte, Vrabély mért nincsen Bécsben és lehetséges-e egyáltalán, hogy a delegációk nélküle határozottanak. Vrabély egyszerűen kijelentette, hogy ő ugyan pót-delegátus, de kijárta, hogy ne hívják be, mert a Hunnia most készül a nyári multságára s a Hunnia minden jó magyar embernek inkább a szívén fekszik, mint a közös költségvetés és egész Bécs városa. A mama azt jegyezte meg, hogy ez a város minden jó magyar embernek inkább a gyom-

ma kifejtendő programbeszédjében minde- nek előtt hangsúlyozni fogja, hogy a kormány magát kizárólag császáriának tekinti, s mint olyan, annak tagjai az összes pártokon kívül fognak állani, s ha kell ezekkel szemben minden elfogultság nélkül sikra fognak szállani. A kormánynak kötelessége ama pártokhoz fordulni és azok közreműködésére számítani, kik ugyanazon államjogi alapon állanak mint, ők, mert a kormány hivatása Ausztriában rendet csinálni, s a nemzetiségek és osztályok között a békét helyreállítani. Ki fogja továbbá emelni a miniszterelnök, hogy az állami alaptörvények minden állampolgárnak felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül, egyenlő polgári jogokat biztosítanak, és hogy a kormány, melynek feladata e törvényeket végrehajtani, köteles ilyen értelemben minden állampolgárt tuikapás és a szenvedélyek minden kicsapongásával szemben megoltalmazni. Badeni gróf tehát az összes pártokhoz, melyek ugyanezen eszméket vallják, fog fordulni, azzal a kéréssel, hogy bizalommal csoportosuljanak zászlaja köré. A radikális elemeket azonban éles és félre nem magyarázható módon fogja magától elutasítani.

Az örmény reformok. Erzerumi jelentés szerint az örmény reformokról szóló iroda az örmények közt nagy örömet keltett. Vasárnapra az erzerumi örmény székesegyházban hálaadó isteni tiszteletet terveztek. Szigorú intézkedéseket tettek az örményeknek a törökökkel és kurdokkal szemben való védelmére. Híre jár, hogy Sakir bégát Konstantinápolyba hívták.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A főrendiház ülése.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —

Budapest, október 22.

A főrendiház ma délelőtt 11 órakor ülést tartott Szilávy József koronaőr elnöklete alatt. A kormány részéről jelen voltak Bánffy Dezső b. miniszterelnök, Festetics Andor gr. és Fejérváry Géza b. miniszterek. Mintán az elnök bejelentette, hogy Bohus Zsigmond báró főrendiházi tag kinevezett tagságáról lemondott, a főrendek minden vita nélkül letárgyalták és elfogadták a napirendet: a mezőgazdasági termékek hamisításának eltiltásáról, a szarvasmarha-tenyésztés emeléséről és a Közép-Duna egységes szabályozásáról szóló törvényjavaslatokat, az ülés rövid egy negyed óra alatt véget ért.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —

Budapest, október 22.

A főrendiház is ülésezett ma, de igazán senki sem törődött vele. A sulypont a Sándor-utczába helyeződött át s oda sereglett hivatott és hivatlan egyaránt.

A Sándor-utca mai nagy fontosságát hirdették a rendőri őrszemek, amelyek nagy számmal vonták magukra a figyelmet. Közöttük egy-egy délcég, aranyssinoros rendőrtiszt szorgoskodott s osztotta a parancsokat. Ugy látszik, tartanak valamitől s annak a valami- nek elejét óhajtják venni.

Az utca egyébként csendes. Ugy látszik, mintán véget ért eleme az egyházpolitika, béri azzal, hogy nyugodt szemlélője a dolgoknak. Csendes sorfalban bámulja az érkező honatyákat s mozgásba legfőleg egy nagy miniszter, vagy vezérférfi láttára jön.

Annál zajosabb az élet benn a Házban.

Kormánypárt és ellenzék tömött fallazokban jelent meg s most, az ülés elején, még csak kedélyeskednek egymással. Az ellenzék nagy harosi kedvétől azt következtetné az ember, hogy a jobboldalon ennek folytán nagyon leverték. Pedig dehogy! Ott is vigak az emberek.

Egyszerre a Ház mozgalmassága, mintha megfogyott volna, úgy megállt. A folyosóról viharos hangok ömlenek be.

— Eljen! Eljen! Eljen!

— Ki éljen? Meszlényi Lulu szellemeskedik:

— Eltetik az új zágrábi diszpolgárt!

Nem értik el a hálátlan kartársak a szellemet s egykedvűen megmosolyogják Meszlényit. A többség azonban rohan az ajtókhöz. Aztán visszatérve, újságolják:

A horvát deputáció!

Csakugyan az volt. Zágráb város deputációja vonult végig a Ház folyosóján s annak szólott a tüntető éljenzés. Meghozták Bánffynak a diszpolgári oklevelet, de legfőképen eljöttek Zágráb város tegnapi kontra demonstrációját bejelenteni. Egyenesen a miniszteri szobának tartottak, ahol Bánffy kollégái társaságában volt, s persze nyomban fogadta a küldöttséget, melyet Morinszky polgármester vezetett föl Budapestre és a mely Josipovich horvát miniszter vezetése alatt vonult Bánffy elé.

Az ellenzéken bosszankodva jegyzik meg:

— Kellemetlen!

Bizony kellemetlen. Mert ez a deputáció

— Az, diabolikus szeme van. Hallja Vrabély, megmondhatná neki, hogy ne nézzen rám...

A mama is, Lenke is, Vrabély is a kispap felé néztek s a szemínárista egyszerre megérezte, hogy róla beszélnek. Gyorsan ozigereltre gyújtott és felsétált a kormányoshoz. Gerzonék egy perczre utána néztek, aztán Micsinek már essébe jutott valami új kérdés a hunnokról és Lenke is talált emlékezetében valami politikai csodát, a miről a Vrabély szakavatott felvilágosítását kívánta hallani. Két percz múlva a kék reverenda már feledésbe merült, csak a teljesen elhanyagolt mama nézett fel néha a kormányos emeletére, a hol egy kékruhás alak magaslott, háttal a társaságnak, mozdulatlanul. A hogy néha körülburkolta a cigarett-füst és aztán kivált a foszló füstből; a mamának úgy tetszett, hogy az az alak reszket. De ez káprázat is lehetett. Magában mégis azt gondolta Gerzon Györgyné: — Voltaképpen számárság, hogy a papnak nem szabad házasodni. Nem is csoda, ha aztán olyan rosszak...

A hajó már az eskütéri állomáshoz közeledett. A lányok fölemelkedtek. Ugy tetszett a lebegő piros csipkekalapjukról, mintha valami nagy piros madarak emelkednének a levegőbe. A fehérfejű udvarló átvette a Micsi napernyőjét és előre állott, hogy a diadalmi lobogónak előléptetett esernyővel vezesse a friss, virágzó sereget. Micsi nyomon követte és keményített

rában fekszik, de Lenke titokban meglökte a mamát ezért a könnyelmű megjegyzésért s később szemére vetette:

— Hogy felejtetted el, mama, hogy Vrabély kormánypárti...

A császárfürdőtől a Lipotvárosig Gerzon Miczi már tul volt a kérdéseken, a maga újdonságait mesélte, különösen meleg szavakkal emlékezett meg egy bizonyos ruháról, a melyre nézve a mama belegyezését már bírja, míg a papa még megpuhítandó s ezenközben parányi fogai közül — mint kasból az arany-száru méhek — rajzott ki a szaggatott, édes kaczagás, a mivel lassankint megtelt a fődíszet, az egész folyam és a budai hegyek tarka láncolata. Ugy nevetett, beszélt és bámult minden feléje: csak egyetlen irányban találkozott folyton valami kétségbeesítően komoly, égető szemmel. Micsi utoljára megfeledkezett magáról és Vrabélyhez fordulva, a ki most az új kütiügyminiszteréről beszélt Lenkének intimus dolgokat, így szólott:

— Modja, Vrabély, gyilkolt már az a kék reverenda?

Vrabély bambán elmosolyodott.

— Hogy gyilkolt-e?

Gerzon Miczi ingerülten folytatta:

— Meglássá, hogy fog gyilkolni. Olyan borzasztó szeme van. Hogy is mondják — fordult a kifejezést várva fehérfejű udvarlójához — hogy is mondják csak?...

— Diabolikus...:

a legfényesebb elégtétel; amennyiben e küldetésben maga a horvát főváros tör pálozát a selejtes zászló sértők fölött. Hátha ez a deputáció véletlenül nem ma jön, hanem holnap és ma az ellenzék szabadjára sodródhatott volna a zágrábi botrány miatt — a szabadelvűpárt rovására, micsoda fényes ellenzéki nap lett volna ez!

Igy ámbár... Igy átkozottul összezsugorodott a hazafias kilátás, amire pedig a megviselt balfél nagyon számított és amiből talán le lehetett volna valamelyért foltozni, a régi vérmes remények füstbe mentek.

Kezdete d. e. 12 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Peroczel Béni, Eszterházy gr. Ilyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső b. miniszterelnök, Lukács László, Peroczel Dezső, Erdély Sándor, Dániel Ernő, Wlassics Gyula, Festetics Andor gr. Fejérváry Géza br. miniszterek.

Az ülést megnyitották.

Elnök jelenti, hogy az utóbbi választások ellen kérvény nem adatott be és így az illető képviselőket végleg igazoltaknak jelenti ki.

Tudomásul vették.

Elnök jelenti, hogy id. Széhenyi Imre gr. főasztalnokká neveztetett ki.

Bejelenti, hogy József főherceg legmélyebb köszönetét fejezte ki a Ház részvételeért melyet László főherceg halála alkalmából kifejezett.

Tudomásul vették.

Fejérváry Géza b. beterjeszti a Ludovika Akadémia állapotáról, és az alapítványi helyekről és a honvédszereplő felállítandó zenekarokról szóló jelentéseket. (Eljenzés jobbfelől. Felkiáltások balról: Agyut kérünk, nem muzsikát!) Bemutatja továbbá a honvéd segélyezésről és a közös hadseregből áthelyezett tisztekre vonatkozó jelentést.

Atadják az illető bizottságnak.

Bethlen Balázs gr. előadó bejelenti a bizottság jelentését több vizinális vasútról.

Annak idején napirendre tűzik.

Elnök jelenti, hogy két sürgős interpelláció terjesztett elő: Apponyi Albert gr. a Zágrábi botrány és Olay Lajos a rendőrség brutalitása miatt a magyar fiatalokkal szemben. Ezek az ülés végén fognak megtétni.

Kossuth Ferencz a napirend előtt óhajt szólni, amit az elnök megengedett.

fius ingével, angolosan egyszerű barna szoknyájával, most még nagyobb feltűnést keltett a fődélzetben. Lenke elfogadta Vrabély karját és az aroán csodálatosképpen meg se látszott az erőlködés vagy fáradság, holott olyan régen hallgatta az érdekes politikai magyarázatokat. Leghátul botorkált a mama és lopva még egyszer felpillantott a magasba, a hol a levegőben még mindig reszketni látszott az a hatalmas, ifjúi kék alak.

Vrabélynek hirtelen eszébe jutott valami és felszólt az emeletre:

— Papom, maga nem itt akart kiszállani?

Rekedt, lázas hang felelt:

— Tovább megyek.

— A lányok önkéntelenül felnéztek és még egyszer szemükbe tűzött az az ördögi, diabolikus szem. Aztán a hajó kikötött, a barna fahidon nevetve sétált fel a Gerzon-család, még visszacsengett a Miozi aranyos, édes kacagása, néhány pillanattal később pedig a csipkekalapok eltűntek a messzeségben. Mintha nagy piros madarak szálltak volna el, messze, messze.

— A kormányos mellől a kispap hosszasan nézett utánuk és remegve, babonásan sutogta:

— Irgalom, püspök atyám... Azt hiszem, rajtam a sor...

A zágrábi zászlósértés.

Kossuth Ferencz aroán szégyenpírral és röstelkedve gondol a zágrábi zászlósértésre, a mely meggyalázásra és a melyről felvilágosítást kér a kormánytól. Annál sajnálatosabb, hogy az a fatalitás, mely ellentét tüntetett, a horvát közvélemény kifejezője, mert hiaz azok között a fiatal emberek között sokan vannak, akik előkelő horvát emberek fiai. (Ugy van!) Nem tagadja, hogy valamit nyom a latban az az aktus, ami tegnap történt Zágrábban. Az aktus első részében, Bánffy diszoklevaléhez semmi köze, mert ez Bánffy megtiszteltetése, ámbár kétes dicsőség ez attól a Zágrábtól, amely csak imént égette el a magyar lobogót. A másik része az aktusnak, a botrány elítélése már ránk tartozik, de sajnos, ez az elítélés jött egy hét múlva és vajjon, ki tudja, a pusztán volt-e ez az elítélés. (Felkiáltás balról: Dehogy volt.) Nekünk más elégtétel kell. Olyan, amely kárpótól minket teljesen. Az illető ifjak megbüntetése szükséges ugyan, de ez sem elégtétel, mert itt sokkal mélyebben fekvő baj okairól van szó, amelyeket a diákok megfenyítése sem fog orvosolni. (Helyeslés a szélső balon.)

Itt a baj az, hogy a horvát autonómiát a kormányok annyira elhanyagolták, hogy most már lobogóinkat elégetik, hogy Horvátországban felbujtáztak az alton horvát aspirációk, amelyek ma aztán ellene támadnak mindennek ami nem horvát. (Ugy van! a szélső balon.)

Mindaz azonban a baj legkisebb része. A nagyobik baj az, hogy a kormány e sértés alkalmával nem teljesítette kötelességét és nem demonstrálta, hogy kötelessége tudatában van. A király a lehető leggyöngébb megrovásban részesítette a demonstrálót, sőt a horvátokat megdicsérte hazafiságukért és dinasztikus érzelmükért. (Felkiáltások balfelől: Gyalázat!)

Kérdi tehát mindenekelőtt, hogy a miniszterelnök befolyása érvényesült-e a királyi kézirat válaszok szövegezésénél és milyen mértékű volt a nemzetnek a zágrábi sértésről Zajos helyeslés balfelől.)

Elnök javaslatot tesz a holnapi napirendre. (Zaj balfelől.) En proponálók és kérem ezt hallgassák meg. Javasolom, hogy holnap a budapesti büntető törvényszékre vonatkozó javaslatot tárgyaljuk. (Helyeslés jobb felől.)

Ugron Gábor azt tartja, hogy mind a nemzet annyit ér, amennyire becsüli a királyt. A kormány a nemzetet ejtett sértéssel szemben tehetetlennek bizonyult és így a nemzetnek kell előtérbe lépnie és kezébe ragadnia a megtörtént sérelmet, mert itt olyanok szerepelnek a politikában, akiknek sem a nemzet, sem a saját önértékéről nincs fogalmuk. (Nagy zaj jobbról.)

Iókal Mór (feláll és Ugron felé kiált): kiket ért ez alatt? Nevezze meg azokat, akiket ért! Ilyet állítani itt a házban! (Zajos helyeslés jobbfelől.)

Elnök (Jókaihoz): A szónokot csak az elnök engedélyével lehet félbeszakítani. (Ugronhoz.) A szónokot pedig figyelmeztetem, hogy a napirend megállapításáról beszéljen. (Helyeslés jobbfelől.)

Ugron Gábor: Arról beszélek. Az elnök ur javasolt holnapra egy napirendet. En más javasolok. Ezt indokolom most. (Helyeslés balfelől.) Kétségtelen, hogy a nemzetet egy arozuosapás érte, még pedig olyan, amelyért elégtételt kell kapnunk, ha ott ahol a zászlót elégették, ott újból kitzük és ott meghódoljanak előtte mindenik. Ez elégtétel. Ez elégtétel megszerzését kell napirendre tűzni. Ezt javasolja az elnöki javaslattal szemben. (Helyeslés balfelől.)

Bánffy Dezső báró miniszterelnök nem engedheti meg, hogy gyávasággal vádolják a kormányt, akkor, amikor még meg sem halgatták a felvilágosítást.

Budapest, október 22. (Baját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Bánffy elismeri, hogy a zágrábi botrány provokálja a kritikát; Kossuth beszéde azonban a házszabályok megkerülése volt mert a napirend előtt interpellált, ami nincs megengedve.

A kérdésre felel Apponyi interpellációjánál.

Elnök a napirend felett szavaztat; az ellenzék névszárintit kér.

Elnök úgy magyarázza, hogy Ugron indítványára kérték a szavazást. Az ellenzék dühöng, a padot veri, kiabál, az elnök a csendet nem tudja helyreállítani.

Josipovich horvát miniszter a horvátok megtámadását igaztalannak tartja, mert éretlen gyerkőczök csinjeiért nem ítéhető el a horvát nemzet.

Nagy, hosszas zajra megejtették a szavazást: 113 szavazattal 94 ellen Ugron indítványát elvetették.

Ezután következtek az interpellációk:

Apponyi Albert gr. a következő interpellációt intézte a magyar királyi miniszterelnök urhoz a zágrábi események tárgyában:

1. Minő lépéseket tett a miniszterelnök ur abban az irányban, hogy a magyar színek ismételt megsértéseért olyan elégtétel vétessék, mely ama színek törvényes tekintélyét Horvátországban is biztosítsa?

2. A miniszterelnök ur előterjesztésére történt-e az, hogy a magyar zászló első megsértése után tett királyi nyilatkozat e ténynek minden említése nélkül a legmelegebb hangon fejezte ki a legmagasabb megalégedését a zágrábi látogatás lefolyása felett?

A miniszterelnök ur előterjesztésére adott-e ki az ellenjegyzés nélkül megjelent királyi kézirat a horvát bánhoz, mely a magyar zászló második megsértése után is ugyanazt a legmagasabb megalégedést fejezi ki, ama zászlósértést pedig csak mellesleg érinti, mint valami jelentéktelen eseményt, sőt oly módon, hogy a szövétgből nem is nyilván, vajjon, a legfelsőbb királyi kézirat feddő szavai valóban a magyar zászló megsértésére vonatkoznak-e?

3. Ha a miniszterelnök urnak ezekre a legfelsőbb nyilatkozatokra nem volt befolyása, mivel indokolja állásából folyó egyik legfőbb kötelességének ilyen elmulasztását?

Ha pedig azok az ő tanácsára történtek, mivel indokolja azt, hogy nem tett ő Felelségnek olyan előterjesztést, melynek alapján a magyar király sértett érzelme egész erejében megnyilatkozván a koronának abbéli hivatása, hogy ő az állami és nemzeti méltóság legfőbb öre, félreérthetetlenül érvényesül és így az állam egysége ellen irányított minden bujtogatás a királyi tekintély egész súlyával elfojtatott volna, a helyett ennek elmaradása ama bujtogatókat batorítja?

Cla y Lajos interpellációja a magy. kir. belügyminiszter urhoz a rendőrség által folyó hó október 21-én az egyetemi hallgatók ellen elkövetett brutalitás tárgyában:

1. Van-e tudomása a belügyminiszter urnak a folyó évi október 21-én a rendőrség által az egyetemi hallgatók ellen elkövetett brutalitásairól?

2. Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy a rendőrség az egyetemi hallgatókat a Lipót-utcai körük helyiségétől elzárta és oda senkit be nem engedett? senkit ki nem bocsajtott?

3. Tudja-e a belügyminiszter ur, hogy a rendőrség a 2-ik pontban részletezett eljárása hivatalos hatalommal való visszaélés és magánlak megsértése büntetést képezi?

4. Van-e tudomása a belügyminiszter urnak, hogy a rendőrség ugyanezen alkalommal három egyetemi hallgatót minden jogos indok nélkül letartóztatott?

5. Szándékozik-e a miniszter ur, a rendőrség tulkapásait jövőben megakadályozni és a jelen eljárásnál szereplő büntős rendőri közegeket szigorúan megfenyítettetni?

Ezen interpellációkra Bánffy csütörtökön, esetleg pénteken válaszol.

IDŐJÁRAS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 756.8 milliméter, délután 2 órakor 758.4 milliméter. Némérések: reggel 7 órakor C + 7.8, délután 2 órakor C + 13.8. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 1, délután 2 órakor DK. 1. Felhőzet: reggel borult, délután többnyire borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 4 milliméter.

IDŐJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 23. —

Változó felhőzet. — Hűvös. — Helyenként csapadék.

Az aradi löversenyek.

Saját tudósítónktól.

A f. hó 26-án és 27-én Aradon tartandó löversenyekre eddig a következő nevezések történtek.

Első nap szombat október 26.

II. Mácsai díj. 1200 kor. 1600 mt. 1. Calm O. fhdgy 8 s. m. Ossi. 2. Gr. Degenfeld J. 8 s. k. Csaplárosné. 3. Geist G. ur 8 p. m. Halász. 4. Hoffmann L. száz. 3 p. m. Gladiator. 5. Hoffmann L. száz. 3 s. m. Hugó Telepi II. 6. Hoffmann L. száz. 3 stp. m. Péve d'or. 7. Purgly L. ur 3 p. m. Varázs (félv.)

III. Hölgyek díja. Akdvers. 1500 kor. 4000 mt. 1. Geist G. ur 4 s. m. Móricz. 2. Harkányi J. ur 4 stp. k. Hastings-Ottaque. 3. Lov. Herz K. hdgy 5 s. k. Henriette. 4. Hoffmann L. száz. 4 f. m. Miértne. 5. Hoffmann L. száz. 4 p. m. Vinea II. Gr. Károlyi Gy. 4 s. k. Ongelia. 7. Gr. Károlyi Gy. 4 p. her Gonosz. 8. Paikert H. ur 6 p. m. Vihar I. 9. Purgly L. ur 6 p. k. Babér (félv.) 10. Purgly L. ur 6 p. k. Hitetlen (félv.) 11. Vojnich S. ur 6 sz. k. Bibitz (félv.) 12. Lov. Waclawikrek R. száz. id. p. k. Kaczér. 13. Br. Wasmer G. száz. 5 stp. k. Szanda (félv.)

IV. Gátverseny. 1000 kor. 2400 mt. 1. Calm O. fhdgy 8 s. m. Ossi. 2. Gr. Degenfeld J. 4 s. k. Passománt. 3. Geist G. ur 3 p. m. Halász. 4. Lov. Herz K. hdgy id. p. her Névtelen (félv.) 5. Lov. Herz K. hdgy 5 s. k. Henriette (félv.) 6. Hoffmann L. száz. 4 f. m. Miértne. 7. Hoffmann L. száz. 3 s. m. Conjuror. 8. Hoffmann L. száz. 3 stp. m. Pityke. 9. Jankovich B. Gy. ur 8 p. k. Hitetlen. 10. Gr. Károlyi Gy. 4 p. her Gonosz. 11. Kormos B. hdgy 3 p. m. Csehi. 12. Br. Podmaniczky E. fhdgy. 4 p. k. Reseda. 13. Vojnich S. ur 5 p. k. Olyan nincs (félv.)

V. Vadászverseny, tisztelet-díj. 6000 mt. 1. Geist G. ur 4 s. k. Mártha. 2. Purgly L. ur 6 f. m. Péter (félv.) 3. Rohonczy L. ur id. p. her. Jonathán (félv.) 4. Rohonczy L. ur id. p. k. Kati (félv.)

Második nap. Vasárnap október 27.

III. Világosi díj. Akdvers. 1000 kor. 4000 mt. 1. Geist G. ur 4 s. m. Móricz. 2. Geist G. ur 4 s. k. Mártha. 3. Harkányi J. ur 4 stp. k. Hastings-Ottaque. 3. Lov. Herz K. hdgy id. p. her. Névtelen (félv.) 5. Lov. Herz K. 5 s. k. Henriette (félv.) 6. Hoffmann L. száz. 4 f. m. Miértne. 7. Hoffmann L. száz. 4 p. m. Vinea H. 8. Gr. Károlyi Gy. 4 s. k. 9. Gr. Károlyi Gy. 4 k. 10. Paikert H. ur 6 stp. m. 11. Purgly L. ur 6 p. k. 12. Purgly L. ur 6 p. k. 13. Lov. Waclawikrek R. száz. id. k. 14. Br. Wasmer G. száz. 5 p. k.

IV. Háromévesek gátverseny 1500 korona. 1. Calm O. fhdgy s. m. 2. Gr. Degenfeld J. s. k. 3. Geist G. ur p. m. 4. Hoffmann L. száz. s. m. 5. Hoffmann L. száz. p. m. 6. Hoffmann L. száz. stp. m. 7. Jankovich B. Gy. ur p. k. 8. Kormos B. badgy. p. m.

V. Eladóverseny 1000 kr. 1600. 1. Gr. Degenfeld J. 3 s. k. Csap. 2. Geist G. ur 5 p. k. Elsa. 3. Geist G. 4 s. k. Már. 4. Geist G. 3 s. k. Szarcz. 6. Hoffmann L. száz. 3 s. m. Hugó. 6. Hoffmann L. száz. 3 stp. m. Réve. 7. Gr. Károlyi Gy. 3 p. m. Tar. 8. Br. Pletzger R. fhdgy. 3 s. m. Ferdin. 9. Purgly L. ur 3 p. m. Vára. 10. Vojnich S. ur 5 s. k. Csín.

TÖRLÉSEK.

Első nap. Szombat október 27.

I. Eladók handicapa 1000 kor. 14 Törölve: Tarján, Állva maradtak tehát. 3. Hugó Telepi II. 72. 3. Réve d'or 72. 4. Mártha 56. 3 Sz., 3. Csaplárosné 65. 4 R., 3. Ferdinándó elhag 64.

Második nap. Vasárnap október 27.

I. Aradi versenyegyl. díja Hdop. 1000 kor. Törölés nem érkezett. Állva maradtak tehát. 3. Gladiator 77^{1/2}. 5. Syren 78. 5. Halász 72. 8. Hugó Telepi II. 71 3 Tév., 3. Réve d'or 71. 4 Re., 3. Pityke 66^{1/2}. 3 Sz., 3. Csaplárosné 64.

II. Arad város díja. Gtv. Hdop. 1000 kor. 24. Törölve: Gonosz. Állva maradtak tehát: 4. Miértne 80. 6. Tovább 78. 4. Passománt 76. 3. Conjuror 70. 3 Piti. 3. Hitetlen 66. 4 Res., 3. Csaplárosné 66. 3 Szár.

Az aradi versenyek alkalmából az istálók iránti megkeresések Daniél titkár urhoz Aradra intézendők.

HIREK.

Oktober 23. Szerda. Róm. kath. naptár: Káp. János. — Protestáns naptár: Káp. János. — Görög-keleti naptár (október 11.): Fülöp apostol. — A nap két óra 32 perccor, nyugszik 4 óra 57 perccor.

Szabadságharzi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Kölessy-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földssint.

— Az aradmegyei főrendek beiktatása. A hivatalos lap tegnapi száma az alábbi közleményt hozza: „A főrendiház 1895. évi október hó 21-én tartott ülésében az igazoló bizottság jelentése alapján báró Bohus László örökös jogu főrendiházi tag nevét a főrendek jegyzékébe pótlólag beiktatta, ami az 1885. évi VII. törvényozikk alapján újonnan szervezett főrendiház ez idő szerinti tagjairól készített 1892. évi február hó 27-én a „Budapesti Közlöny“ 47-ik számában közzétett jegyzék kiegészítésül ezennel közzétételik. Hasonló közleményben tudatja a hivatalos lap Bohus István br., Bohus Zeigmond br. és Solyomossy Odön br. örökös főrendiházi tagok neveinek beiktatását.

— A jövő évi nagygyakorlatok. Teljesen megbízható és hiteles helyről nyerjük azon értesülésünket, hogy a jövő év folyamán, ha csak ismét teljesen váratlan akadály közbe nem jő, Pécs környékén tartják meg négyhadt est nagygyakorlatát, melyre, mint királyunk vendégei hivatalosak lesznek a német császár százsz király és olasz király. Tekintve ezen hadgyakorlatok nagy kiterjedését, gondoskodni fognak arról, hogy a város jövő süljön a hadgyakorlatok megtartásáról, az előkészületeket idejekorán megtehesse. Frigyes főherceg is azért fogja siettetni a birtokán tervezett nagy nyaraló, illetőleg kastély építését, hogy az a fejedelmi vendégeknek szeptember hónap való befogadására alkalmas legyen mert a pécsi gyakorlatok befejeztével Frigyes főherceg szomszédos uradalmában nagy szarvasvadászatok fognak megtartatni. Hogy a német császár a millenniumi kiállításra a pécsi nagygyakorlatok előtt vagy után fogja-e meglátogatni, az még nincs megállapítva, de hogy Budapesten több napot fog a német császár tölteni, az kétséget nem szenved. Bécsben már is dolgoznak a pécsi nagygyakorlatok tervezetén, de Albrecht főherceg elhalálozása miatt elhalasztatván, el is készültek, de most már kiegészítetnek, és több tekintetben módosulni is fognak.

— Az arad-bákési ág-hív. ev. esperesség lelkészei, Frint Lajos aradi lelkész meghívására folyó hó 21-én Aradon az esperesség megalakulása érdekében értekezletet tartottak. Ezen értekezletben elhatározatott, hogy az esperességben fő- és alesperes, főfelügyelő és a felügyelő lesz választva. A főesperes hatáskörébe tartoznak leginkább az adminisztráció, az alesperességbe az iskolaügy. Az ugynevezett dekanátusi intézmény eltöröltetik az alesperes lesz az iskolák egyházi felügyelője, ki évközben látogatja az iskolákat, ha lehetséges a felügyelő kíséretében s ugyanekkor fölülvizsgálják az egyházak számadásait is. A felügyelő a főesperessel együtt viszik legfőképp az adminisztrációt. Főesperesekül ajánlatnak: Csepregi György ujfazekas-varsándi és Korén Pál csabai lelkészek. Főfelügyelőnek, ha Zsilinszki Mihály nem fogadná el a tisztelet: Hász Sándor aradi egyházi felügyelő; felügyelőnek báró Solyomossy Lajos apateleki egyházi felügyelő és Zsilinszky Endre medgyes-egyházi felügyelő. Együttel elhatározatott, hogy az esperesség feloszlására kiküldött 12 tagu bizottság elnöksége feltog kéretni, hogy e bizottságot egybe hívja s a három külön vált esperessé rendezését minél előbb foganatosította.

— A himlőoltás eredménye. Az aradi tisztifőorvosi hivatal most készíti az ideai himlőoltások statisztikáját. Ebben ki lesz mutatva kerületenként, hány férfit és hány nőt oltottak be Aradon.

— Nagy waggonhiány a magyar államvasutakon. A r a d r ó l írják az „Egyetértés“-nek a következő sorokat, melyek számot tarthatnak a kereskedelmi miniszter és a törvényhozó testület figyelmére: „A kormány által a m. kir. államvasutak céljaira felvenni szándékolt beruházási kölcsön elodázhatlan sürgős voltát mi sem igazolja jobban, mint a piskipetrozsényi vonal mentén uralkodó állapotok. E vonal ugyanis teljesen képtelen a forgalmi igényeknek megfelelni. Az itt uralgó waggonhiányról fogalmat ad az a körülmény, hogy az erdélyi részekben fekvő iparvállalatok közül többen most, a munkaévi lelelt pontján arra vannak kárhóztatva, hogy üzemüket beszüntessék. — Nincs ugyanis fűtőanyaguk. Nincs pedig azért, mert a közszabványok, noha valahány nyien kellően előkészítve a szükséglet kielégítésére, az államvasutak részéről nem kapnak waggonokat. Szállító eszközök nélkül állván, vevőiknek szemet adni nem tudnak. A waggonhiány okozta baj immár oly fokra jutott, hogy egyes cukorgyárak, például a marosvásárhelyi, üzemüket beszüntetik. Hogy pedig a kalamitás nem időleges, igazolja az, hogy az ősz kezdete óta tart és minthogy az államvasutak igazgatósága a vasuti testre hárítja a felelősséget, amely az évek óta megnövekedett forgalom igényeinek épenséggel eleget nem tehet, nincs kilátás, hogy a vasuti test kibővítése nélkül a baj gyökeres orvoslást nyerjen.“

Eddig az aradi levelező. Az idézett lap a következő sorokat fűzi a tudósításhoz: Bármily oka legyen a vasuti építkezés hiányosságának a létező bajokban, ez nem menti fel a vasuti igazgatóságot attól, hogy kötelességét teljesítse, mely abban áll, hogy a szállítási eszközökről gondoskodva, mindenképp azon tartozik lenni, hogy az elviselhetetlenné lett kalamitás hova-hamarabb elháríttassék. Erre annál nagyobb szükség van, mert az erdélyi részek iparának megteremtése érdekében hozott eddigi áldozatok mind haszontalanoknak bizonyulnak, ha ily kalamítások éppen akkor akasztják meg a forgalmat, amikor — mint például a marosvásárhelyi cukorgyárnál is — csak rövid ideig tartó késedelem is pótlhatatlan veszteséget idézhet elő.

— A waggonok új zárfofogója. Regézi Mihály gyoroki állomási hivatalnok a waggonok részére új ólom zárfofogót talált fel. Az új találmány praktikusága a minisztériumban is feltűnt, hol meg is adták rá a szabadalmat.

— Megszűnt állathettség. Gájban a szarvasmarhák közt járványezereleg fellépett száj-és körömfájás megszűnván, a főkapitány az említett területet a zár alól feloldotta.

— Kié a 80,000 korona? A f. hó. 16—19-ig terjedő állami sorsjáték főnyereményét, 80 ezer koronát Szabó Sándor takarékpénztári pénztárnok, Toperczer Sándor kir. aljárásbíró, Gasparik Pál uradalmi erdész, Libertini János és Fodor Ferencz iparosok, Ujhelyi Mór és Markovics Pál kereskedők, dr. Wallerstein Mór és dr. Sebess Lajos orvosok — tenkei lakosokból álló konzorcium nyerte meg. A sorsjáték jegyét Boglucz Bélatakarékpénztári igazgató engedte át a nevezetteknek s Fortuna istenasszony igazán kegyetlenül bosszulta meg magát ez udvariasságáért.

— Kérelem a tornaegyesület tagjaihoz. A lyceumi tornacsarnok renoválása és a nagy szünet alatt az öltöző szoba ruhaszekrényiből több rendbeli tornaruhák u. m. cipők, nadrágok, ingek, törülközők stb. elveszték

mely tárgyak eltűnését a f. hó 21-ikén először összejött tagok vették észre. Miután alapos a gyanu, hogy több szekrényből is vittek el ruhákat, fölkerem a tornaegyesület azon tisztelt tagjait, a kiknek ruhájuk van az ültöző szekrényekben, hogy a hiányok konstataciója végett még a hét folyamán a tornaórák alatt jelentkezni sziveskedjenek, mely után a rendőri feljelentést megteesszük. Az eddig megállapított kár 29 frt 60 krajozárra rug. Aradon, 1895. október hó 23-ikán. Nagy Sándor titkár, művezető.

— Vendéglátó szolgálatok. Kellemes szórazókörrel gondoskodott Nagy Lajos, a jó nevű vendéglős midőn látogató közönségének óhajta szolgálni, lehozatta Berkes Béla hírneves zenekarát Aradra. Berkesék máttól kezdve hat napig játszanak Aradon a Nagy Lajos féle helyiségben. Az érdekesnek ígérkező zeneestélyekre felhívjuk a közönség figyelmét.

— Testvérgyilkosság. Csikfalva, maros-tordavármegyei székely közönségből véresbűntett hírének közlik. Nagy János elsőrendű földesgazdát a testvére, Nagy Ferencz s ennek hasonló nevű fia vasvillával megrohanta s úgy össze-vissza szurta, hogy áldozat rövid idő múlva meghalt. A gyilkosokat, a kik számtalan mély sebet ejtettek Nagy János testén, letartoztatták és átadták a nyarád-szeredai büntetőbírósnak. A csikfalvi Nagy-családot, melynek kebelében ez a vérengzés történt, az öreg Nagy elhalálása óta most másodszer éri ilyen eset. Ot testvér osztozott az apai vagyonból annak idején: Mihály, József, Pál, János és Ferencz. Pál évekkel ezelőtt agyonverte József, a ki aztán a börtönben halt meg. Most az öt testvér közül csak egy van életben és szabadlábban. Mihály, a legöregebb testvér, a kinek az jutott osztályrészül, hogy véreinek pusztulását végig lássa. A csikfalvi köznép babonás félelemmel beszél a Nagy testvérek gazdagságáról, vérengzéseiről s arról a nagy boldogtalanságról, a mely átokszerűen kísérte az öt fiu vegyosodását. A most meggyilkolt testvér koporsóját a résztvevők nagy tömege követte a temetés alkalmán.

— A portugál királynő mint orvos. A máli portugál királynő, már régen foglalkozik az orvosi tudományok tanulmányozásával, a minnek oka férjének betegségében rejlik. Károly portugál királyon ugyanis már évek előtt mutatkoztak az elzsírosodás jelei. Daczára annak, hogy a király keveset aludt, keveset evett, munkás életet folytatott s azonkívül is mindent elkerült, ami a hajót felfozhathatta volna, betegsége mégis súlyosbodott annyira, hogy kénytelen volt orvosokat konzultálni. A királynő, a kinek nem volt hobb óhajta, mint férje betegségét még csirájában elfojtani, a legnagyobb szorgalommal hozzáfogott az orvosi tudományok tanulmányozásához, hogy aztán ő maga kezelhesse a magas páciensét. Orvosi ismeretei ez idő szerint már annyira előrehaladtak, hogy a király teljes bizalommal követi rendelkezéseit s baja állítólag csakugyan a javulás stádiumába lépett.

— Szenzációs családi tragédia. Megrendítő családi tragédia játszódott le — mint egy távirat jelenti — Bécsben. A bécsi práter főntján a második rondó közelében egy öreg ur és egy nő ült egymás mellett és beszélgettek. Az öreg ur egyszerre felugrott, a helyéről, revolvert rántott elő a zsebéből és rálőtt a mellette ülő nőre; aztán önmaga ellen fordította a fegyvert. A kettős lövésre a közelben járók a helyszínre siettek, de akkor már a férfi és a nő is meg volt halva. A rendőrök kikutatták a szerencsétlenek zsebeit és a náluk talált iratokból csakhamar kiderült, hogy az öngyilkos pár lovag Dunst Gusztáv nyugalmazott altábornagy és neje szül. báró A bele Anna volt. Leveleket is találtak az öreg katona zsebeiben, a melyekben megírja, hogy nyomászó anyagi viszonyai kergették a halálba őt s a feleségét is; a leveleket erőteljes nyugodt írással az asszony is aláírta. A nyugalmazott altábornagyot, bár nagyon szűk viszonyok között élt, még sem kizárólag ez kergette a halálba. Dunst lovag igazgatósági tagja volt a hírhedt friedrichsdorfi bányamű részvénytársaságnak és a társaság bukása után az önérvényes katona nevet is sokat emlegették az ott

történt manipulációkkal kapcsolatban. A vezérigazgatónak és büntetésének elítélésének után újabb és újabb adatok merülnek föl, újabb részletek még mindig a részvénytársaság üzeméről. Az altábornagyot folytonosan beidézték a tárgyalásokra és ez nagyon bántotta a becsületében megőszült katonát, a kit ezenfelül az utóbbi időkben a hitelezők is folyton zaklattak. A 72 éves katona végre az öngyilkosságra határozta magát és hogy nejét ne hagyja egyedül támasz nélkül a földön, előbb öt lötte agyon és azután vetett véget a saját életének.

— A plakát története. A Párisban megjelenő „Revue des Revues“ több híres angol mester plakát rajzait reprodukálja és ezzel egyidejűleg elmondja a falragaszoknak, mint művészi ágának fejlődését Angliában. Az illusztrált plakát fénykorát éli most Angliában és nagyon lendült ez a művészet az utóbbi években Franciaországban is. Az 1871-ik évig hiába próbálkoztak vele az angolok, hogy a falakat illusztrált plakátokkal díszítsék. Legelőször Durand kéltett feltűnést falragaszaiival. Leginkább az 1870. év végén beszéltek sokat egy plakátról, mely a német-francia háborúból vette tárgyát; egy német és egy francia katonát ábrázolt. Kévéssel rá Fred Walker híres műve „The woman in white“ jelent meg falragasz alakjában a londoni utcákon. Ez a plakát eredetileg Wilkie Collins egy regényének hirdetésére szolgált, de a regény tárgyával semmiféle összefüggésben nem állt, amit a közönség nem helyeselt, de a művésznek épen az volt az intenciója, hogy a plakát ne a hirdetett tárgy illusztrálásával, hanem eredetisége és művészi szépsége által vonja magára a közönséget. Walker műve egész sorozatát vezette be a fekete és fehér rajzoknak, amelyek azóta az összes nagyobb angol városokban láthatók. A „Magazine of Art“ című folyóirat megalapításakor valószínűleg kéltett Hubert plakátja, mely egy félkört ábrázolt, amelyben a művészet virágokat szór a népek és szobrászoknak. Tizenkét évvel rá Homer megrajzolta a „Blacke and White“-t, mely jelmezeivel és alakjaival fölzigazgatta az angol puritánokat. — Utána Walter Crane „Olympia“ című plakátja kéltett feltűnést Londonban. Ez az eredetileg könyvillusztráció-nak készült rajz egy nagy francia művészem megerkezését hirdette Londonba. Crane tanítványai közül többen lettek nires plakátrajzoló. Az angol és amerikai reklámhajtásók világszerte ismert plakátjaikat ezek készítették. Egy szappangyáros Fred Walkernél rendelt plakátot, Walker elkészítette a fürdőző nőket, de egy dús gazdag amerikai annyira megtetszett a plakátnak szánt kép, hogy 13,125 dollárt adott érte és így egy tengertúli képgyűjteménybe jutott a fejtmény, aheiyett, hogy sokszorosítva egy szappangyárosnak szolgálna reklám gyanánt.

— Az aradi polgári lövészegetlet által október hó 19-én és 20-án tartott zár verseny díjlövészet eredménye: A mély lövésekre kitűzött díjakat nyerték: 1-sőt Domokos Lajos, 2-at Magyar Ferencz, 3-at Magyar Ferencz, 4-et Klein Ignác, 5-et Kosztká Emil, 6-at Frick József, 7-et Heinz Gábor, 8-at Klein Ignác, 9-et Domonkos Lajos, 10-et Magyar Ferencz 4-es lövéssel. A kördíjakat nyerték: 1. Domonkos Lajos, 2. Magyar Ferencz 3. Klein Ignác, 4. Kosztká Emil, 5. Heinz Gábor, 6. ifj. Müller József, 7. Jóó Béla, 8. Frick József. A legtöbb mozsár díjakat nyerték: 1. Domonkos Lajos, 2. Magyar Ferencz, 3. Heinz Gábor, 4. Klein Ignác, 5. Jóó Béla.

Találókat löttek a következők:

Név	1	2	3	4	5
Domonkos Lajos	1	1	14	38	19
Magyar Ferencz	2	2	13	32	18
Klein Ignác	—	—	16	33	18
Kosztká Emil	—	1	11	19	9
Frick József	—	1	10	15	11
Heim Gábor	—	1	10	18	16
Jóó Béla	—	—	13	25	18
Ifj. Müller József	—	—	12	25	21

— A Kölcsey-egyesület könyvtára ma (szerdán) október 23-án kivételesen zárva van.

— Köszönetnyilvánítás. Az első magyarvárosi polgári jótékony asztaltársaság 10 forintot juttatott mai napon kezeimhez, mint a társaság által a jobb előmenetelt tett iparos tanulóknak megjutalmazására szánt ösztöndíj. Fogadják az igen tisztelt asztaltársaság testületének nevében hálás köszönetem nyilvánítását. Nikolits Péter, ipartestületi elnök.

—x— Hogy Ungváry László czeplédi gyümölcsfaiskolája manapság már milyen érdeklődés illetve kíváncsiság tárgya: igazolja azon körülmény, hogy nap-nap után nemcsak magánosok, de testületek is igen nagy számban keresik fel a nagyszabású telepet. Többek közt a napokban a „Kecskeméti Gazdasági Egyesület“ egy tekintélyes küldöttsége Horváth Döme nyugalmazott curiai tanácselnök vezetése mellett nemkülönben a budapesti „felsőbb szőlő és borgazdasági tanfolyam“ szépszámu hallgatói keresték fel Angyal és Györi tanárok vezetése mellett. Mondani sem kell, hogy a telepen levő nemes és vadoncs csemeték milliói, a pedans rend, a különösen olcsó anyagok nagytömege annyira megnyerte tetszésüket, miszerint önként megígérték, hogy a telepet ezentúl nemcsak gyakran felkeresik hanem legnagyobb erkölcsi támogatásban is fogják részesíteni. Tényleg a kecskeméti nagy megrendeléseket tettek.

—x— Lapunk mai számában megjelent Heckscher József hamburgi bankár sorsolási hirdetésére es uton is felhívjuk olvasóink figyelmét. E bankház jó hírnevet szerzett magának mindenütt pontossága, szigorú becsületessége által, miért is ajánljuk a nagyközönségnek.

GYÁSZROVAT.

† Kis halott. Türk Gyula és neje Türk Gyuláné, szül. Gábor Klementin és gyermeke Mariaka, továbbá özv. Turk Borbála és özv. Gábor Károlyné nagyanyák, valamint Gábor József, és neje szül. Debreczeni Jozefa, Gábor Ferencz és neje szül. Hurth Erzsébet és gyermekei Ferencz és Ilonka, Marossy Géza és neje szül. Gábor Irén és gyermekei Berta és Dezsőke szomorodott szívvel tudatják felejtetlen imádott szemfényűknek Matildnak, október 22 én reggeli 4 órákor életének 5-ik évében történt gyászos elhunytát. Temetése ma d. u. 3 órákor lesz a felső temető halottas házából. A drága halott fölött örködjének az angyalok.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Kérem. A „Kölcsey Dalkör“ azon t. tagjait, kiknél ének könyvek vagy egyes kóta lapok vannak, felkérem miszerint azokat ma este az énekórára annál is inkább sziveskedjenek elhozni, amennyiben azokra a leltár összeállításánál szükségem van. Tisztelettel: Reics Jakab, szer-tárnok.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda (október 23.) Az orleansi szűz, dráma.
Csütörtök (október 24.) Ahol a kosnak, a jigiték.
Péntek (október 25.) Totó és Tati, operetta.
Szombat (október 26.) A suhanó, operetta.
Vasárnap (október 27.) Délután fél helyárrakkal: A zsidó honvéd, népszínmű. Este: A Pataki lányok népszínmű, itt először.

Rip-Rip.

— október 23.

Lassan-lassan elérkeznek azok az idők, mikor az operette előadásokról a színházi referádákat a „quos usque tandem“ mel kell kezdeni és végezni a „vederemo“-val.

Bizony-bizony megértük azt, hogy a mi muzsikális publikumunk a Rip-Rip dallamát csak igen gyér számban ment meghallgatni. Azt kell hinnünk, hogy tanult az előző előadások szomorúságos mivoltából.

A czim szerepet Hunyadi József játszotta kevés indispozícióval küzdve. Pártnérére Pálfi Ninára szintén szeretnők ezt mondani, mert legalább volna remény, hogy végre is valamikor énekelne nekünk a mi kedvünk szerint.

A recenziók azok előtt kik színházba nem járnak szinte maliczióznak tünnek fel, hogy folyton a primadonna mizeriákat emlegetjük, pedig csak a tényt regisztráljuk.

Hová is sülyedt a régi operette előadások nivója a mai állapotok mellett?

A női, s részben a férfi karok gyengék, a sóló énekesnők ninosenek — igen kevés perozent kivételével — kvalifikálva az aradi színpad színvonalához és hogy mindez így van azt legjobban regisztrálják az úressen tétongó széksorok.

Három új szereplőt is láttunk tegnap: Szathmáry Rózsikát, Gergel Gizellát és Gyöngyit.

Mindhárom elég jó alakítást mutatott, legfőképp Gyöngyi Izsd.

Az operette előadásokból leginkább a zenét lehet élvezni, a mely Barna karnagyi pálcája alatt szép eredményre működik.

*** Színházi hírek.** Az orleansi Szűz mai előadása iránt élénk érdeklődés nyilvánul. A darabot díszes kiállításal és jelmezekkel hozatja színre az igazgatóság — és kiosztása igen jó. A ozimszerep Tóvölgyi Margitnak egyik legjobb alakítása. Ő játszotta a szerepet tavaly a budai szinkór előadásaiban is rendkívül figyelemre méltó sikerrel. — Kivül az egész drámai személyzet részt vesz az előadásban, melyre nagy ambícióval készül. Az „Ahol a torkok”-ban Pailleron kedves vigjátékában mely csütörtökön kerül színre Bácsné, Novák, Rónaszékiné, Delli, Tóvölgyi, Laskódi, Hunyady, Szabó Lacziné, Tolnayné, Tompa, Fóris, Gál, Balassa, Bács, Rónaszéki és Szendrei játsszák a főbb szerepeket.

Az „Uj Idők”. Herceg Ferenc lapjának 44. száma a következő tartalommal jelent meg: Szabolcs házassága, elbeszélése, írta: Herceg Ferenc. Összel, költemény Szabolcs Mihálytól. Az ujonczok, Karvaly Mór két rajza. A modern toilette glóriája, értekezés a csipkéről, Prém Józseftől (számos illusztrációval). Örmény Sztambul, Kupós Ignác dr.-tól. A bagoly házassága, Bródy Sándor elbeszélése. Szent Péter esernyője Miksa Kálmántól. Szarvas Gábor, írta: Simonyi Zeigmond. Azonkívül számos apróság és rajz, melyek a hét aktuális eseményeit tárgyalják. Az Uj Idők előfizetési ára évnegyedre két forint és a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10. sz.) kívánatra bárkinek ingyen küld mutatónyvszámot.

TÁVIRATOK.

A tegnapi tüntetés.

Budapest, október 21. (Saj. tud. táv.) Az egyetemi hallgatók elhatározták, hogy a rendőrség ellen hivatalommal való visszaélés miatt följelentést tesz, és a rektort felkéri, hogy a megsértett ifjuságnak adjon elégtételt.

Badeni miniszterelnök programja.

Bécs, október 22. (Saját tud. táv.) Badeni miniszterelnök a házban megtartotta programját, a békét erősen fön-tartja, vallásos érülettel ápolja reakcionárius hajlandóság nélkül. Programját tetszéssel fogadták.

KÖZGAZDASÁG.

Őszi termények.

Ternova okt. 22. Vetést eddig még csak az uradalmakba eszközöltek, a kis gazdák még több esőre várnak. Az elvetett mag igen nehezen és aránytalanul kel ki. A hajtások vékonyak és szintelének. A tengerit a kis gazdák már letörték, kevés kivétellel közepén aluli termést adott. Csak a ki korábban vetett, kapott jó termést. Az általános eredmény nem kielégítő, mert a tavasszal a föld vastag kérge végett későn lehetett a tengeri munkálást végezni, s ez okozza a silány termést. A répa általában rosszul kelt és fejlődött. A szüret folyamatban van, a tökéek jól vannak rakva fűtőkkel.

Makó október 22. A kukoriczatörés befejeztetett; a termés úgy minőségileg, mint mennyiségileg jónak mondható, s miután a törés idején igen kedvező volt az időjárás, remélhető, hogy a tavasszal igen jó piaci ár leasz belőle. A szüret befejezéséhez közeledik, a peronoszpóra azonban oly nagy mértékben lépett föl, hogy a termés nagy részét tönkre tette. A takarmányrépa gyöngye termést ígér, az ősziak alá a szántás kezdetét vette, vetni azonban még nem lehet, mert a föld nem elég nedves.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog özég jelentése. —

Budapest, október 22.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékeltten kínáltak, a vételkedv jó volt s az irányzat

megszilárdult. Elkelt 40000 mm. 5 krral magasabb áron.

Tiszavidéki	mmásza	kg	frt
100	82.	82.	6.90
150	81.	81.	6.90
150	81.	81.	6.85
100	81.	81.	6.95
100	80.	80.	6.85
1300	80.	80.	6.02 1/2
1000	80.	80.	6.92 1/2
1000	81.	81.	6.92 1/2
500	79.	79.	6.75
Hartai	1860	78.	6.80
Bácskai	1000	78.	6.77 1/2
2800	78.	78.	6.75
3800	77.	77.	6.72 1/2
8800	77.	77.	6.72 1/2
Becsereki	4000	78.	6.72 1/2
Bánáti	4100	79.	6.80
Felső-tiszai	800	81.	6.85
500	80.	80.	6.80
500	79.	79.	6.70
Róza	1200	80.	6.25
500	80.	80.	6.17 1/2
400	80.	80.	6.15
Zab	100	80.	6.17 1/2
100	80.	80.	6.15
100	80.	80.	5.85

Határidő üzlet: Amerikából ma valamivel szilárdabb árfolyamokat jelentettek, s nálunk tekintettel a beállott hideg időjárásra buza 5-6 krral magasabban zárult. Tengeri változatlanul zárult, a közepes kereslet mellett úgy is zárult.

Zárul 12 órakor:

Oszli buza	6.64-6.66
Buza május-juniusra	6.91-6.93
Tavasszi róza	6.25-6.27
Oszli róza	6.05-6.15
Tengeri május-juniusra	4.54-4.55
Tengeri július-augusztusra	5.45-5.50
Tavasszi zab	5.95-5.95
Oszli zab	5.79-5.75
Bepose	11.05

Külföld: New-York: búzára 1/8-1/4, tengerire 1/8-1/4 magas. Chicago: búzára 1/4-1/2, tengerire 1/8-1/4 magas, Páris csendes, London szilárd, Liwerpool tartott.

Értéktőzsde: A tegnapi délutáni lanya árfolyamokon indult az üzlet, tekintve az igen gyenge üzletmenetet papírjak úgy is zárultak.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	408.90
Magyar hitelrészvény	492.50
Osztrák államvasut	893.70
Murányi	284.-
Szárd	112.-

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1895. évi október hó 21-én. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Óreg nehéz (páronkint 400 kg-on felüli súlyban) — krig. Óreg közép (páronkint 300-400 kilogramm súlyban) — krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg-on felüli súlyban) 54.-55. krig. Fialat közép (pkint 261-320 krig súlyban) 54.-55. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kg. terjedő súlyban) 54.-55. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 290 kg-on felüli súlyban) — krig. — Közép (pkint 220-280 krig. súlyban) — krig. — Könnyű (pkint 220 krig. terjedő súlyban) — krig. — Sertés létszám 1895. okt. hó 18-án volt készlet 9592 darab. 1895. október hó 19-én felhajtator: — darab, 1895. október 19-én elszállított 8654 db. 1895. október 21-én maradt készletben 5938 db. — A hízottsertés üzletirányzata: Változatlan.

Szeszüzlet.

— Október 22. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 51 forint 50 krajczár, kicsinyben 52 forint — krajczár hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabontőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, október 22. d. u. 5 óra.

Buza bánági új	6.45-6.90
Buza tiszavidéki	6.50-6.95
Buza pestvidéki	6.45-6.90
Buza fejtérmei	6.45-6.90
Buza bácskai	6.55-7.-
Róza új, elsőrendű	6.20-6.25
Róza új, másodrendű	6.10-6.15
Arpa takarmány	5.-5.20
Arpa égetni való	5.50-6.30
Arpa sörfőzdei	6.90-8.25
Zab	5.90-6.20
Tengeri bánági	6.-6.05
Tengeri másnévű	5.90-5.95
Káposzta-repeze bánági	8.-8.25
Kóles	5.30-5.65
Buza márczius-április	6.94-6.95
Buza szeptember-október	3.65-6.67

Buza május-junius	6.08-6.10
Róza szeptember-október	4.54-4.55
Tengeri május-junius	5.98-5.95
Tengeri július-augusztus	5.75-5.76
Tengeri októberre	11.15-11.20
Zab márczius-április	5.98-5.95
Zab szeptember-október	5.75-5.76
Káposzta-repeze augusztus-szeptember 1894.	11.15-11.20

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden.

Budapest, 1895. október 22.

Magyar aranyjárdék 4%	91.-
Magyar koronajárdék 4%	99.20
Magyar arany 4 1/2%	123.75
Magyar ezüst 4 1/2%	101.25
Magyar keleti vasut 1876.	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar italmegevéltési kötvény	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyereség-sorajegy kölcsön	161.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	145.-
Osztrák papírjárdék	100.25
Osztrák járdék ezüst	100.50
Osztrák járdék arany	121.50
Koronajárdék	101.25
1860-iki államsorsjegyek	152.-
Osztrák-magyar bankrészvény	100.-
Magyar hitelbank részvény	432.50
Osztrák hitelbank részvény	333.-
Osztrák-magyar államvasut	893.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.54
Weitzer János gép- és waggongyár részvény	342.-

VIZJELZÉS.

1895. évi október hó 22-én reggel 7 órakor észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérőzén.

Észlelési állomás	Hőmérték °	Időjárás	Vízállás	
			csz. métr.	est. métr.
Branyicska	+ 10°	felhős	+ 66	—
Gyulafehérvár	+ 10°	felhős	—	—
Arad	+ 9°	felhős	— 128	—
Makó	+ 10°	felhős	— 16	—
Szeged	+ 9°	felhős	— 58	—

▲ + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelöl.
▲ - jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelöl.
Arad, 1895. október 22.

A. m. kir. felyammérőski hivatal.

Aradvárosi

Évadbírlat
26. szám.

színház.

Havibírlat
26. szám.

Szerdán, 1895. október 23-án

Az orleánsi szűz.

Regényes szomorujáték 5 felvonásban. Irta: Schiller. Fordította: Tomor Ferencz.

SZEMÉLYEK:

VII. Károly, francia király	Gál Gyula.
Isabeau, anyja	Rónaszékiné.
Sorel Aenes, kedvese	Angyal Ilka.
Fülöp a jó, Burgund hercege	Szendrei M.
Dunois gróf, orleánsi bastard	Hunyady J.
Du Chatel, királyi tiszt	Csatár Gy.
A rheimai érsék	Delli Henrik.
Lionel, angol vezér	Tompa K.
D'Arc Tribaut, gazdag pór	Balassa J.
Margot, leánya	Novák Irén.
Louison, leánya	Hunyadiné.
Johanna, leánya	Tóvölgyi M.
Rajmond	Tóth Elek.
Bertrand, másik pór	Sólyom L.
Szónégetőné	Laskódi A.

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Október 22. —

Fehér Kereszt szálloda: Fischbach János gyáros, Bécs. Hehlein István főmérnök, Budapest. Almasy Gyuláné magánzó, Békés-Gyula. Dr. Némethy Gyula tanár, Naggyarad.

Vass szálloda: Pollák Frigyes kereskedő, Budapest. Breth Adolf kereskedő, Bécs. Herskovitz Manó kereskedő, Zám. Pfeninger Gyula kereskedő, Budapest. Jakabfy Deszö birtokos, Dombegyháza. Vécsey József hivatalnok, Budapest. Valerian János birtokos, Világos.

Náder szálloda: Schreiber Fülöp gőzmalom tulajdonos, Pécska. Müller József kereskedő, Piski. Müller Anna magánzó, Budapest. Gross Emánuel ügynök, Arad. Ungar Miksa kereskedő, Soborsin. Löffler Adolf kereskedő, Csatár. Moskovitz Mór regalebérő, Csucos. Schatlesz Rafael kereskedő, Birkis. Pless Emil kereskedő, Borosjenő. Perl Ignác kereskedő, Pankota.

Máram Király szálloda: Vermes Alfrédné jegyző neje, Megyesegyháza. Peiler Berta kereskedő neje, Tótvárad. Vasuti szálloda: Pollák Rudolf pékmester, Nagy-Gál. Rosenberg Lipót irodafőnök, M.-Szlátina. Roth Miksa kereskedő, Lippa.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

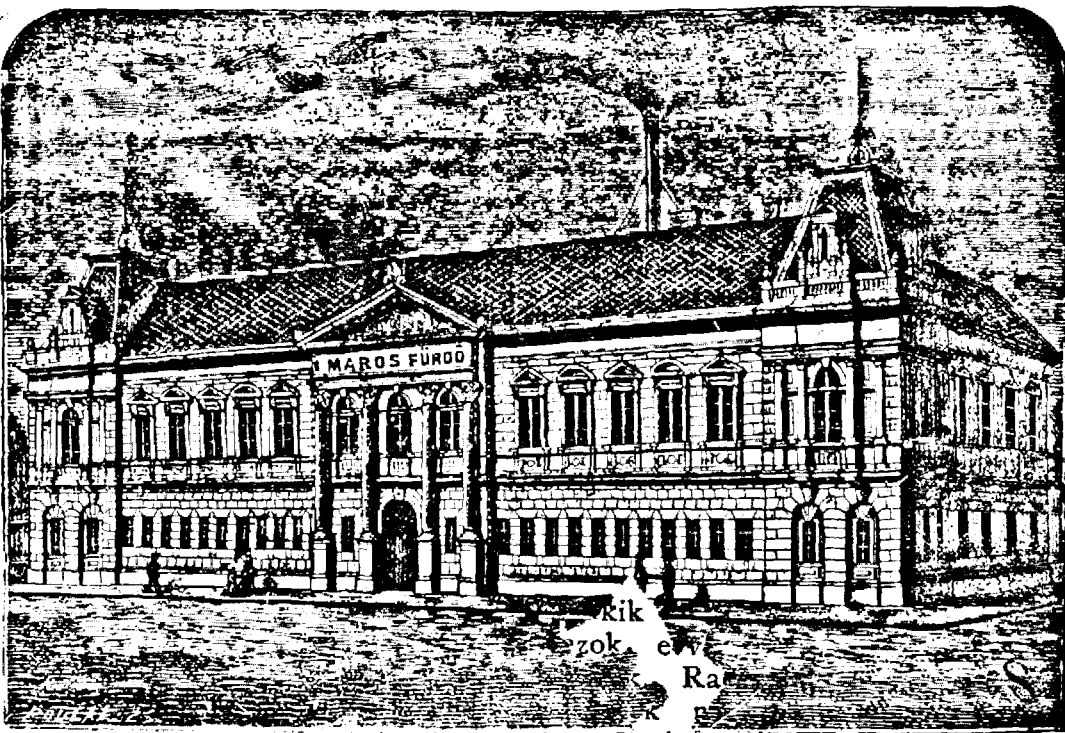
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, szibbádságnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képezebbé teszi, vérünk rendes mozgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.”

A fürdő kiválólag a gőzfürdővel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadítsassék azáltal egészségünk biztosittatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehesünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.



A várteremben hideg ételek és italok mérsékelt mennyiségben kiszolgáltatnak. Szűrt Maros-ivóviz eladására is havi bérlet nyitattik. Előjegyzés a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.
Egy déák-jegy	— frt 40 kr.
Uzadás-tanítás.	
Idényjeggyel együtt	12 frt — kr.
Uzoda.	
Egy személy-jegy	— frt 80 kr.
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.
Hideg és gyógy-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 56 kr.
80 drb bérlet-jegy	18 frt 50 kr.
Masszázs egy személy	— frt 70 kr.

Vizgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr
30 drb bérlet-jegy	13 frt — kr.
Vas és móor-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 40 kr.
10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr.
Kád-fürdők.	
Ruhával	— frt 50 kr
Ruha nélkül	— frt 40 kr.
Villany-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Külön ruha-díjak.	
1 lepedő vagy palást	7 kr.
1 törölköző	8 kr.
Pénztárnyitás	
nyáron reggeli 6 órakor.	
télen reggeli 7 órakor.	

A Simay-féle gőzfürdő-épületben azemeletben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utcai, parkettával kikapadott szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgálattal kiadó.

A háznál van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.

30 — x



120892/95. szám.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1896 évben összegyűlt és feleslegként rendelkezésre álló üres hordókat eladni óhajtván erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Eladásra kerül körülbelül:

mintegy 3650 drb. kátrányos és egyéb tisztátlan hordó, 10550 drb. tiszta kőolajos (petroleum) hordó, 7800 drb. repce égő és kenő olajos hordó, 11400 drb. ásvány kenő olajos hordó 1850 drb. skin olajos hordó és 5000 drb. gázolajos hordó.

A fent kitüntetett mennyiségek melyekre nézve a magy. kir. államvasutak részéről semmiféle kötelezettség nem vállaltatik, nagyobbak vagy kisebbek is lehetnek, ennél fogva köteles leend a vevő az 1896 évben minden egyes hordó nemből tényleg összegyűlt és eladásra kerülő egész mennyiséget az által felajánlott egységárak mellett átvenni.

Az év folyamán összegyűlendő hordók esetéről esete, a december hó végéig összegyűlendő pedig a reakövetkező hónap 25-ig fognak a gyűjtő szertárak által az illető vevőknek rendelkezésére bocsátatni.

A hordók eladása kötelezettség nélkül azok állapotára történik, miért is határozottan kikötöttik hogy az ajánlatban világosan kitüntendő, hogy a felajánlott egység árak a bármely állapotban levő oly hordókért értetnek, a melyeknek minden bár sérült alkotórészei, ugyanint dongái, fenekei és abroncsai megvannak.

Kikötöttik továbbá hogy minden ajánló ajánlatával az e felett hozandó határozatig kötelezettségben maradjon.

Az ajánlat részmenyiségre is tehető.

Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve a magy. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása iránt 129381/91 szám alatt fennálló általános feltételeit kötelezőnek ismeri el, melyek 15 kr-ával a nyomtatványtárolól megszerezhetők s melyek 15 kros magyar kir. bélyegjeggyel és az ajánlattevő aláírásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolandók. Ezen feltételek az érték járó 15 kr és 10 kr. postaköltség beküldése ellenében kívánatra postán is megküldetnek.

Az ajánlatok kizárólag e célra rendelt és anyag és leltár beszerzési szakosztályunkban ingyen kapható úrlapon ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki.

Az ajánlatban az ajánlati ár számmal és betűvel, végre a fenti feltételek elfogadása világosan kiteendő. Javítások és vakarásoknak az ajánlatban előfordulniok nem szabad.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy ide vonatkozó kellően lepecsételt és egy 50 kros m. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat üres hordók megvételére 120892/95. számhoz” 1895 évi október hó 30-ának déli 12 óráig az anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut. 73 sz. II. emelet) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénzképen az ajánlott egységár szerint kiszámított érték összeg 5% a 1895 év október hó 29-én déli 12 óráig a főpénztáránál készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz vagy aláírt feltételek nélkül, további elégtelen bánatpénzzel, a kitűzött határidőn túl, vagy nem az előírt ajánlati mintán tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Pótajánlatok semmi körülmény között nem bocsátandók tárgyalás alá.

Egyébkén a m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott árakra, szabadon választhasson, továbbá, hogy a mennyiben ennek ellenkezője az ajánlatban ki nem kötöttet volna, tetszés szerinti részmenyiséget engedhessen át, mely esetben az ajánlattevő az átengedett részmenyiséget is köteles átvenni, s végre, hogy a cél elérésére más intézkedéseket is teheszen.

Budapest, 1895 évi szeptember hóban.

Az igazgatóság.



2891/1895.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a nagymélt. m. bel. földművelésügyi ministerium 76986/95 sz. a. rendeletével Del Medics Péter Fia budapesti szalámi gyáros cégnek engedélyt adott arra, hogy 1895 évi október 20-tól 1896. évi márczius hó 15-ig magyarország egész területéről, tehát a sertés-vérszel orvancszal, vagy száj és köröm szájással fertőzött s e miatt zárolt vett községekben is azonnal eszközözendő tisztosítás és feldolgozás végett egészséges hizott sertéseket szállíthasson vasuton Budapestre a ferenczvárosi rendező pályaudvar petroleum raktár rakodójára onnan pedig lófogatu kocsikon közvetlenül a Ferencz városban épülő vágóhidjára.

Ily sertések a feladó állomáson a feladás előtt a kirendelt szakértő által megvizsgálandók, s azon esetben ha a szállítás valamely sertés-vérszel orvancszal vagy száj és köröm fájással fertőzött területről történék a szállítással marhalevelei jelen rendeletre való hivatkozással állítandók ki, s ez esetben a szállításra használt vasuti kocsi riktó szemü fertőzés gyanújában álló állatok felirattal látandók el.

A petróleum rakodóra érkező sertések az

említett telepre addig el nem szállíthatók, míg a székcs főváros által kirendelt állatorvos a sertéseket meg nem vizsgálta és azok elszállítására engedélyt nem adott.

A szállításhoz használt lófogatu kocsik a telep udvarát addig el nem hagyhatják, míg ott az illetékes hatósági közeg jelenlétében alaposan fertőtlenítve nem lettek.

Arad, 1895. október 19.

A városi tanács.

338/337—1895. k. i. b.

Hirdetés.

Arad szab. kir. város törvényhatósági területén rendszeresített I. és II. állami anyakönyvi kerületekben az állami anyakönyvvezetők hivatalos óráit következőleg állapítjuk meg:

Hétköznapokon: d. e. 9-től 12 óráig.

„ d. u. 3-tól 5 „

Vasár- és ünnep-

napokon

d. e. 9-től 12 „

Arad szab. kir. város közigazgatási bizottsága.

Főnyeremény
500.000
márka.

Sorsolási
értesítő,

A nyeremé-
nyekért
az állam ko-
seskedik.

Részvételre meghívás Hamburg állam
jótállása mellett megindult

nagy sorsjátékokra,

melyeken

1.981,720 márka

a bizonyos nyeremény.

Ezen előnyös sorsjáték nyereményei,
úgyhogy a tervezett szerint csak
15,000 darab sorsjegy van kibor-
csátva, a következők:

A főnyeremény 500.000 Márka.	Az első nyeremény 200.000 Márka.
1	200.000
1	100.000
1	75.000
1	70.000
1	65.000
1	60.000
1	55.000
2	50.000
1	40.000
3	20.000
21	10.000
46 nyeremény	5000
106	3000
231	2000
822	1000
1325	400
20	300
132	200
132	150
38050	155
7990	134, 100, 98
7484	89, 42, 20 m.

Összesen 56,200 nyeremény és a rövidebb hóna-
pokban részben lesz biztos a húzás.

A főnyeremény 1-ső osztálya 50.000 már-
kából, a 2-ik osztályban 55.000 márkára emel-
kedik, a 3-ikban 60.000, a 4-ikben 65.000,
a 5-ikben 70.000, a 6-ikban 75.000, a 7-ik-
ben 80.000, az első nyereménnyel 200.000,
és végül 500.000 márkára emelkedik.

Az első nyereményhúzásra, mely hivatalosan
létes tudatva

az egész eredeti sorsjegy csak 3.50 frt
a fél 1.75 frt
a negyed 0.90 frtba kerül

A résztvevők mindnyájan kapnak tölem az
első húzás után azonnal egy hivatalos, huzási laj-
stromot minden felhívás nélkül.

Előlegesen ingyen a sorsjáték tervezetét az
állam hozzájárulásával, világosan kitüntetve a be-
fektetés és a nyeremény elosztását az osztályokra
közvetlenül.

A kifizetés és küldetése a nyeremény össze-
geknek általam eszközöltetik a legszigorubb ellen-
őrzés mellett.

Megrendeléseket postautalványon vagy után-
vétellel kérem eszközölni.

Ajánlatokkal tessék fordulni a fél sors je-
gyeket vevőknek azonnal s legalább is folyó évi
október 31-dikéig.

Tisztelettel

Heckscher József,

bank- és váltóüzlete HAMBURG.

130080 AV.

Pályázati hirdetmény.

darabos és kockaszén száll-
ítása iránt.

A m. kir. államvasutak alóli igazgatósága
alkalmazottai magán szükségletének fedezésére
valamint a személy kocsik és hivatalos helyi-
ségek fűtésére 1896 évi január hó 1-től egy
esetleg három évre terjedő időtartamra éven-
ként szükséges mintegy 45,000 tonna darabos
vagy kocka szén szállítása iránt ezennel nyil-
vános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbbben f. évi október
hó 29-éig benyújtandók, a bánatpénz pedig f.
évi október hó 28-áig leteendő.

A részletes pályázati feltétel a m. kir. ál-
lamvasutak anyag és leltár beszerzési szakosz-
tályánál, valamint az üzletvezetőségeknél meg-
tekinthetők vagy kívánságra megküldhetők.

Budapest 1895 évi október 7.

Az igazgatóság.

Alföld és Delmagyarország legnagyobb sirkő gyári raktára.



T. Cz.

Van szerencsém a t, gyászoló közönség b
tudomására hozni, hogy

Fő-ut 3-ik szám alatt,
őzv. Berger Vilmosné házában
levő

sirkő gyári raktáramat

mely rövid idő óta oly nagy forgalmat létesített, hogy kényte-
len voltam azt az őszi időnyre tetemesen megnagyob-
bitani, melyben siremlékek: fekete és zöld svéd
gránit, valódi svéd Labrador, németországi
setét Syenit, legfinomabb fehér carara és tirolai, ugymint
szürke sziléziai márványokból, 5 frttól 3000 frtig, mindig
készletben tartanak, pontos vésést és valódi aranyozást pedig 15
évi jótállás mellett készítek.

Elvállalok minden a kőfaragó szakmába vágó munkákat és főtörekvé-
sem oda fog irányulni gyors kiszolgálás és legutányosabb gyári árakkal a
t. vevőközönség b. meglegedését kiérdemelni.

Szíves látogatásért esedezve, kiváló tisztelettel

GLÜCK LAJOS,

ARAD, Fő-ut 3-ik szám.

1074

Alföldi és Delmagyarország legnagyobb sirkő gyári raktára.

1912/1895 sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelmügy-
ministerium leirata alapján közhírré teszem, hogy
Abazzia (voloscai járás) gyógyfürdőjén a
házas kereskedést a fennálló házassági szabály-
at 17 §-ában s az ezen szakaszban megjelölt kés-
őbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak
biztosított jogok épségben tartása mellett, az
évenkénti fordulóidény alatt vagyis minden év
október 16-ától, május hó 15-éig eltartott.
Arad, 1895. szeptember 4-én.

A városi tanács.

812/1895. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881.
évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezen-
nel közhírré teszi, hogy az aradi kir. jbi-
roság 17442/95. számú végzése által ifju
Klein Mór aradi lakos javára Grosz Ká-
roly aradi lakos ellen 50 frt tőke, ennek
1895. évi ápril hó 6-ik napjától számi-
tandó 6% kamatai és eddig összesen 37
frt 70 kr. perköltség követelés erejéig el-
rendelt biztosítási végrehajtás alkalmával
bíróilag le és felülfoglalt és 325 frtra be-
csült bútorok és egyebek Kabdebó Lajos
100 frt és Novotny Antal 28 frt 60 kr.
követelése és járuléka erejéig is nyilván-
os árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 19629/95. sz. ki-
küldetést rendelő végzés folytán a hely-
színén, vagyis Aradon, Öz-utca 27. sz.
alatt leendő eszközzésére 1895. évi októ-
ber 26-ik napjának délután 2 órája határ-
időül kitűzetik és ahhoz a venni szándé-
kozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak
meg, hogy az érintett ingóságok ezen ár-
verésen az 1881. évi LX. t. cz. 107 §-a
értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron
alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára
az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban meg-
állapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Arkdon, 1895. évi október 12-én.

Györffy Arnold,
kir. bir. végrehajtó.

1079

470/1895. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó 1881. évi
LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel
közhírré teszi, hogy a budapesti V. ker.
bir. járásbiróság 1895. évi 88515. számú
végzése következtében dr. Farkas Armin
ügyvéd által képviselt Bauer Mór javára
id. Mosonyi Sándor ellen 317 frt s jár.
erejéig 1895. évi július hó 8-án foganato-
sított kielégítési végrehajtás útján le- és
felütlaglalt és 465 frt 50 kr-ra becsült bu-
torok, varrógépek és kész férfi-szabó mun-
kák nevezett felperes jelentkezése folytán
Simonits János, Ranemkel H. és fia, Hol-
zer S. és fia és Weiner K. foglaltatók
javára is nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. jbiro-
ság 2355/1895. sz. végzése folytán a hely-
színén vagyis M.-Pécskán alperes lakásán
leendő eszközzésére 1895. évi november
hó 4-ik napjának délelőtti 8 órája határ-
időül kitűzetik és ahhoz a venni szándé-
kozók oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok az 1881. évi
LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében
kézpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérő-
nek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Pécskán, 1895. évi október hó
12-ik napján.

Klein Henrik,

1077 kir. bírósági végrehajtó.

21130/95.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. belügyminister ur 81945/95
sz. a kelt rendelete nyomán ezennel közhírré
teszük, hogy löfegyverek és löszerek, valamint
ezek alkatrészeinek Abyssiniába való kivitele
tilos.

Ezen tilalom megszegése az 1879 évi XL.
t. cz. 1. §-a értelmében kihágást képez s az
azt követő a löfegyverek és löszerek elkobzá-
sán belül az 1879. évi XL. t. cz. 34. §-a alap-
ján egy hónapig terjedhető elzárással és 300 fo-
rintig terjedhető börtönbüntetéssel büntetettik.

Arad, 1895. szept. 28.

A városi tanács.